VNS 6/2017 vp Valtioneuvoston tulevaisuusselonteon 1. osa Jaettu ymmärrys työn murroksesta

Teema: Työ ilmastonmuutoksen ja rajallisten luonnonresurssien maailmassa

Tulevaisuusvaliokunta 10.11.2017

Eeva Houtbeckers, KTT, Tutkijatohtori
Aalto-yliopisto

Work

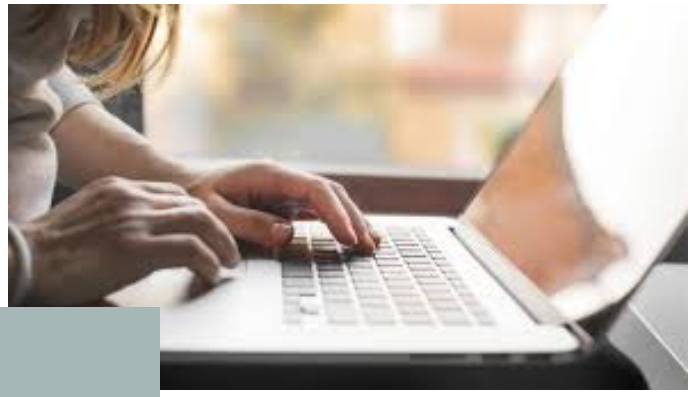

Future work

Future work for social environmental justice

Huoli sosio-ekologisista kriiseistä ja työn muutos

- Ilmastonmuutos ja rajallisten luonnonvarojen jakaminen linkittyvät siihen, miten yhteiskunnissa kohdellaan muita ihmisiä sekä ei-inhimillisiä olentoja
- Eteläsuomalaiset suurissa kaupungeissa toimivat eri alojen itsensä työllistäjät
  - veganismi, avoin data, kierrätystekstiilit, yhteisölliset työtilat
- Harvaan asuttujen alueiden toimijat
  - pyrkivät ruoka-, energia-, ja lämpöomavaraisuuteen
- Työtä riittää palkkatyön puuttumisesta huolimatta

Raportin viisi teemaa todellisuutta toimijoille

1) Työn sisällön, käytäntöjen ja organisointitapojen muutokset
   - Myös muualla kuin asiantuntijatyössä
2) Työnantaja-työntekijä-suhteen muutos
   - Ilman palkkatyösuhdetta, vaihteleva status viranomaisten silmissä
3) Toimeentulon muutos
   - Toimeentulo eri lähteistä
4) Osaamisen muutos
   - Mitä tavoitteita uusi osaaminen palvelee?
5) Työn yhteiskunnallisen merkityksen muutos

Suosituksia

- Kielenkäytön muutoksia
  - Teknologia?
  - Työ?
  - Talouskasvupakko?
- Pääomat ja pääsy yhteiskunnan tukemiin yhteisesti käytettävissä olevin varoihin
- Itsensä työllistäminen tukeminen lisää paikallista työtä ja toimeliaisuutta
- Markkinaperusteisen ja kapitalistisen työn, yritysten, transaktioiden, varallisuuden ja rahoituksen **lisäksi** vaihtoehtoinen ja ei-markkinaperusteinen toiminta

Työkalu kapitalistisen, vaihtoehtoisen ja ei-kapitalistisen työn ymmärtämiseksi

TYÖ	YRITYS	TRANSAKTIO	VARALLISUUS	RAHOITUS
Palkka	**Kapitalistinen**	**Markkinapohjainen**	**Yksityinen**	**Markkinoilta**
Vaihtoehtoinen	**Vaihtoehtoinen**	**Vaihtoehtoinen**	**Vaihtoehtoinen**	**Vaihtoehtoinen**
Itsensä työllistäminen	Valtio-omisteinen	Reilu kauppa	Julkisesti saatavilla oleva yksityisomisteinen varallisuus	Valtionpankki
Osuuskunnat	Vastuullinen yritys	Vastavuoroinen vaihto	Valtionomistukset	Valtion tukemat lainaajat
Vastavuoroinen työ	Voittoa tavoittelemattomat organisaatiot	Vaihtoehtoiset valuutat	Valtion hallinnoima	Osuuskuntapankit
Luontoissuoritus		Yhteisömaatalous	Vuokralaisen hallussa oleva	Luotto-osuuskunnat
Vastikkeellinen sosiaaliturva		Vaihtokauppa	Alkuperäiskansojen maat	Yhteisötalouden instituutiot
		Piilotetut markkinat	Yhteisöomisteiset maat	Mikrorahoitus
		Epäviralliset markkinat		
Palkaton	**Ei-kapitalistinen**	**Ei-markkinapohjainen**	**Vapaa pääsy**	**Ei-markkinapohjainen**
Kotitaloustyöt	Työntekijäosuuskunnat	Kohtitalouksien jakaminen	Ilmakehä	”Hikipääoma” (pääoma työllä)
Perheestä huolehtiminen	Yhteiskunnalliset yritykset	Lahjat	Kansainväliset vedet	Yhteisöjen tukema toiminta
Naapuriapu	Yhteisöyritykset	Poiminta	Avoimen lähdekoodin henkinen omaisuus	Kiertävä luototus
Vapaaehtoistyö	Itsensä työllistäjien yritykset	Valtion määrärahat	Ekosysteemipalvelut	Lainaa perheeltä
Omavaraisuus	Orjayritykset	Metsästys, kalastus, keräily		Lahjoitukset
Orjatyö	Feodaaliset tilat	Varkaus, piratismi, salametsästys		Korkovapaat lainat

Lähteet: The diverse economy (Gibson-Graham, 2011, p. 13; Gibson-Graham et al., 2013). Koonnut ja suomentanut. E. Houtbeckers

LABOUR	ENTERPRISE	TRANSACTIONS	PROPERTY	FINANCE
Wage	*Capitalist*	*Market*	*Private*	*Mainstream market*
Alternative paid	*Alternative capitalist*	*Alternative market*	*Alternative private*	*Alternative market*
Self-employed	State-owned	Fair/direct trade	Publicly accessible privately owned property	State banks
Co-operative	Environmentally and/or socially responsible firm	Reciprocal exchange	State-owned	Government-sponsored lenders
Reciprocal labour	Non-profit	Alternative currencies	State-managed assets	Co-operative banks
In-kind		Community-supported agriculture	Tenanted	Credit unions
Work for welfare		Barter	Customary (clan) land	Community-based financial institutions
		Underground market	Community land trusts	Micro-finance
		Informal market		
Unpaid	*Non-capitalist*	*Non-market*	*Open access*	*Non-market*
Housework	Worker co-operatives	Household sharing	Atmosphere	Sweat equity
Family care	Social enterprise	Gift giving	International waters	Community-supported business
Neighbourhood work	Community enterprise	Gleaning	Open source intellectual property	Rotating credit funds
Volunteer	Self-employed business	State allocations	Ecosystem services	Family lending
Self-provisioning	Slave enterprise	Hunting, fishing, gathering		Donations
Slave labour	Feudal estate	Theft, piracy, poaching		Interest-free loans

The diverse economy (Gibson-Graham, 2011, p. 13; Gibson-Graham et al., 2013), compiled by E. Houtbeckers